

NOVOSTI NA PODROČJU DELOVNE IN POKOJNINSKE ZAKONODAJE

Pravna služba
oktober 2013

VSEBINA

- NOVI ZDR-1 in ZUTD
- NOVI ZPIZ-2

IZHODIŠČA REFORME TRGA DELA

1. Odprava segmentacije na trgu dela
2. Večja fleksibilnost (prožnost) delovnih razmerij
3. Večja konkurenčnost gospodarstva

PRIČAKOVANJA DELODAJALCEV

- Nižji stroški
- Večja konkurenčnost in mednarodna primerljivost
- Prožnost

NOVELA ZUTD

Zakon o urejanju trga dela

Novela ZUTD – A in ZUTD – B

Veljavnost od: 12. 4. 2013 in 16. 7. 2013

BISTEVE NE NOVOSTI ZA DELODAJALCE

- Objava prostega delovnega mesta
- Začasno in občasno delo
- Prijava na ZZ že v času odpovednega roka

OBJAVA PROSTEGA DELOVNEGA MESTA NA ZZ (7. člen)

- po novem je to **možnost** in ne več obveznost delodajalca
- še vedno dolžnost za javni sektor in gospodarske družbe v večinski lasti države.

ZAČASNO IN OBČASNO DELO (27. a člen)

- Pogodbeno razmerje med delodajalcem in upravičencem – sui generis
- Elementi delovnega razmerja
- Časovne in dohodkovne omejitve
- Spore rešuje delovno sodišče

ZAČASNO IN OBČASNO DELO

DELOVNOPRAVNE OMEJITVE ZAČASNEGA ALI OBČASNEGA DELA:

1. Prepoved diskriminacije, spolnega ali drugega nadlegovanja ali trpinčenja
2. Delovni čas, počitki, odmori
3. Varnost in zdravje pri delu
4. Odškodninska odgovornost

ZAČASNO IN OBČASNO DELO

OMEJITVE ZA UPRAVIČENCE

1. MAX 60 ur / mesec
2. Neizkoriščenih ur ni mogoče prenesti v naslednji mesec
3. MIN plačilo 4,2 EUR / uro
4. MAX zaslužek 6.300 EUR / leto
5. Delo lahko opravlja pri več delodajalcih hkrati, vendar ne sme preseči omejitve ur in zaslužka

ZAČASNO IN OBČASNO DELO

OMEJITVE ZA DELODAJALCE:

Št. zaposlenih	Število ur mesečno
0	60
1 – 10	100
10 – 30	150
30 – 50	400
50 – 100	750
100 ali več	1050
1250 ali več	3 mesece več kot 1050, a max 1500, če odobri MDDSZ

ZAČASNO IN OBČASNO DELO

- Delodajalec dolžan voditi evidenco o urah
- Določbe veljajoi od 1.7.2013

DRUGO

- sklenitev pogodbe za določen čas: 5x višji prispevek delodajalca za zaposlovanje
- sklenitev pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas: oprostitev plačila prispevka delodajalca za zaposlovanje, in sicer za obdobje dveh let

PRIJAVA NA ZZ V ČASU ODPOVEDNEGA ROKA

- Delavec se je dolžan **V ČASU ODPOVEDNEGA ROKA v 3 DELOVNIH DNEH** prijaviti zaradi pridobitve informacij o trgu dela in zaposlovanju ter pomoči pri iskanju zaposlitve in pri povečanju zaposlitvenih možnosti.
- Trajanje denarnega nadomestila se v prvem mesecu skrajša za čas odsotnosti delavca v odpovednem roku zaradi izpolnjevanja obveznosti na ZRSZ (**1 dan odsotnosti na teden**).

PRIJAVA NA ZZ V ČASU ODPOVEDNEGA ROKA

- ZZ povrne strošek delodajalca, ki ga izplača kot nadomestilo delavcu v času odsotnosti zaradi aktivnosti pri ZRSZ (**70% plače**).
- Obvestilo ZZ s strani delodajalca ob začetku teka odpovednega roka, da je delavcu odpovedana pogodba (92. člen).

NOVI ZDR-1

Zakon o delovnih razmerjih

Veljavnost od: 12. 4. 2013

VSEBINSKI PREGLED

1. POENOSTAVITEV POSTOPKOV V ZVEZI S SKLENITVIJO PZ
2. POENOSTAVITEV POSTOPKOV V ZVEZI Z ODPOVEDJO PZ
3. VEČJA FLEKSIBILNOST
4. SPODBUJANJE PZ ZA NEDOLOČEN ČAS
5. OMEJITEV SKLEPANJA POGODB ZA DOLOČEN ČAS
6. PREPREČEVANJE ZLORAB

POENOSTAVITEV POSTOPKOV PRI SKLENITVI PZ

- PRIJAVA NA PROSTO DELOVNO MESTO
  - ROK ZA PRIJAVO
  - MESTO PRIJAVE

- OBVEŠČANJE neizbranega kandidata
  - na elektronski naslov, ki mu ga je kandidat sporočil (v 8 dneh po zaključenem postopku izbire)

POENOSTAVITEV POSTOPKOV PRI ODPOVEDI

- OBVEŠČANJE O NAMERAVANI ODPOVEDI
- PREDHODNO PISNO OPOZORILO PRED ODPOVEDJO
- ZAGOVOR

POENOSTAVITEV POSTOPKOV PRI ODPOVEDI

- OBVEZNOST PONUJANJA DRUGE USTREZNE ZAPOSLOTITVE
- ZADRŽANJE UČINKOVANJA ODPOVEDI
- VSEBINA ODPOVEDI OZ. SPORAZUMA

POENOSTAVITEV POSTOPKOV PRI ODPOVEDI

- VROČANJE ODPOVEDI
- VKLJUČITEV V UKREPE ZZ V ČASU ODPOVEDNEGA ROKA
- POSEBNO VARSTVO DELAVCEV PRED UPOKOJITVIJO
- ODPOVED V ČASU POSKUSNEGA DELA

VEČJA FLEKSIBILNOST

- DODATNI RAZLOG ZA SKLENITEV POGODBE ZA DOLOČEN ČAS
- “POGODBA V POGODBI”
- ODREJANJE DRUGEGA DELA
- ZAČASNO ČAKANJE NA DELO

SPODBUJANJE SKLEPANJA POGODB ZA NEDOLOČEN ČAS

- KRAJŠI ODPOVEDNI ROKI ZA DELODAJALCE
- NIŽJA ODPRAVNINA
- ODPRAVNINA OB UPOKOJITVI

SPODBUJANJE SKLEPANJA POGODB ZA NEDOLOČEN ČAS

- DODATEK ZA DELOVNO DOBO
- LETNI DOPUST IN REGRES

OMEJITEV SKLEPANJA POGODB ZA DOLOČEN ČAS

- PREPOVED VERIŽENJA POGODB ZA DOLOČEN ČAS
- ODPRAVNINA PRI PZ ZA DOLLOČEN ČAS
- OPROSTITEV PLAČEVANJA PRISPEVKA ZA DELODAJALCA ZA BREZPOSELNOST / 5X

PREPREČEVANJE ZLORAB

- OMEJITEV ŠTEVILA AGENCIJSKIH DELAVCEV IN ODGOVORNOST UPORABNIKA
- PRENOS PODJETJA
- ODPRAVNINA V PRIMERU NEUSPEŠNEGA POSKUSNEGA DELA

PREPREČEVANJE ZLORAB

- IZREDNA ODPOVED PZ S STRANI DELAVCA IN DELODAJALCA
- PISNI OBRAČUN PLAČE – VERODOSTOJNA LISTINA
- EKONOMSKO ODVISNE OSEBE

ZPIZ-2

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju

Veljavnost od: 1. 1. 2013

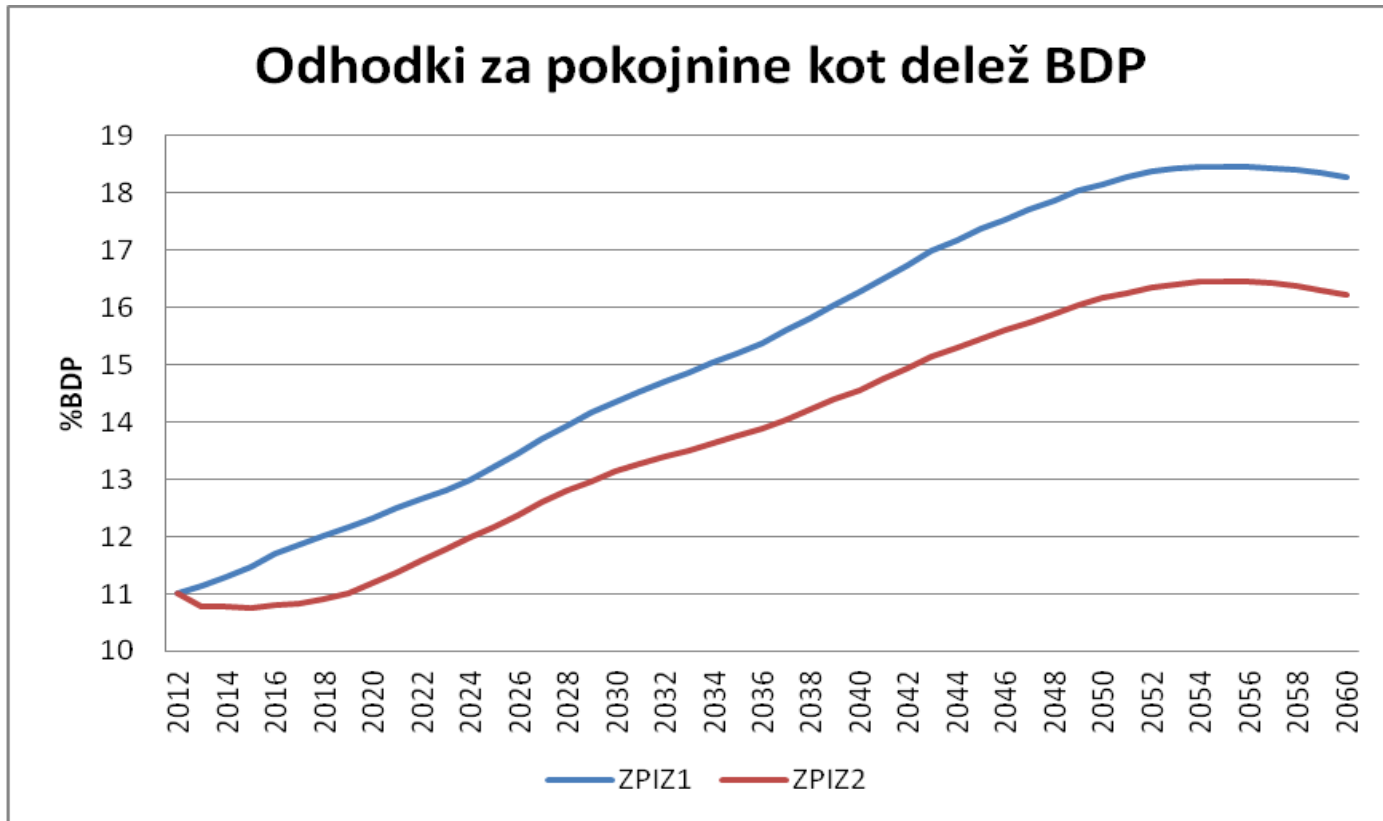
ZPIZ-1: VSEBINA

- Razlogi za sprejem
- Kaj prinaša pokojninska reforma za delodajalce?

CILJI REFORME

1. povečanje deleža aktivnih zavarovancev:
  - podaljševanje delovne aktivnosti in
  - dvig dejanske upokojitvene starosti
2. ohranitev solidarnosti
3. vzpostavitev načela odvisnosti med vplačili in izplačili
4. vzpostavitev večje preglednosti sistema

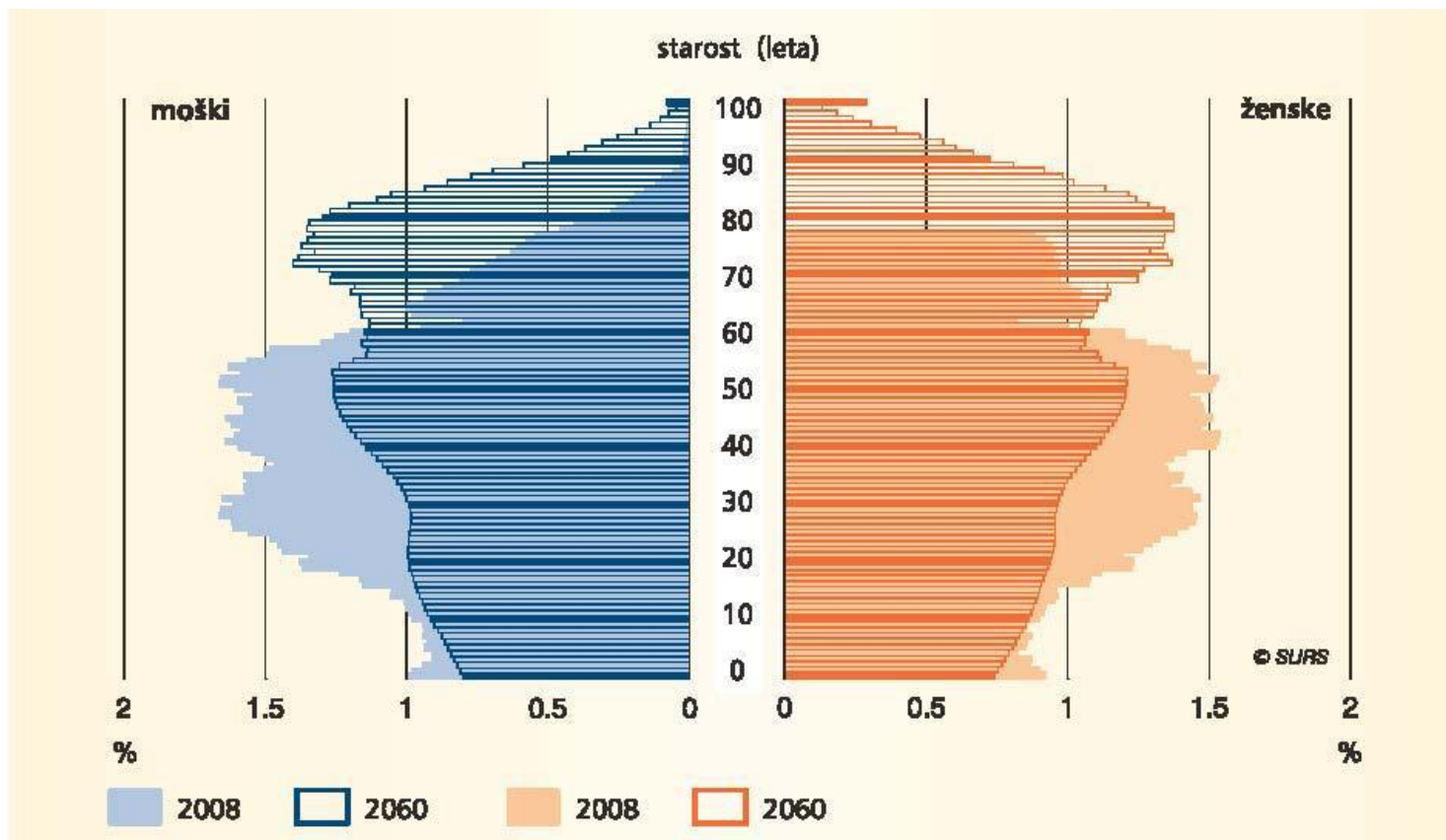
FINANČNA VZDRŽNOST

PODALJŠANJE DEJANSKE UPOKOJITVENE STAROSTI

- **V Sloveniji se upokojujemo prekmalu.**
- Povprečna starost ob starostni upokojitvi decembra 2011
  - **ŽENSKE: 58 let in 8 mesecev**
  - **MOŠKI: 61 let in 9 mesecev za moške.**
- Povprečna pokojninska doba leta 2011:
32 let in 7 mesecev

DEMOGRAFSKE NAPOVEDI

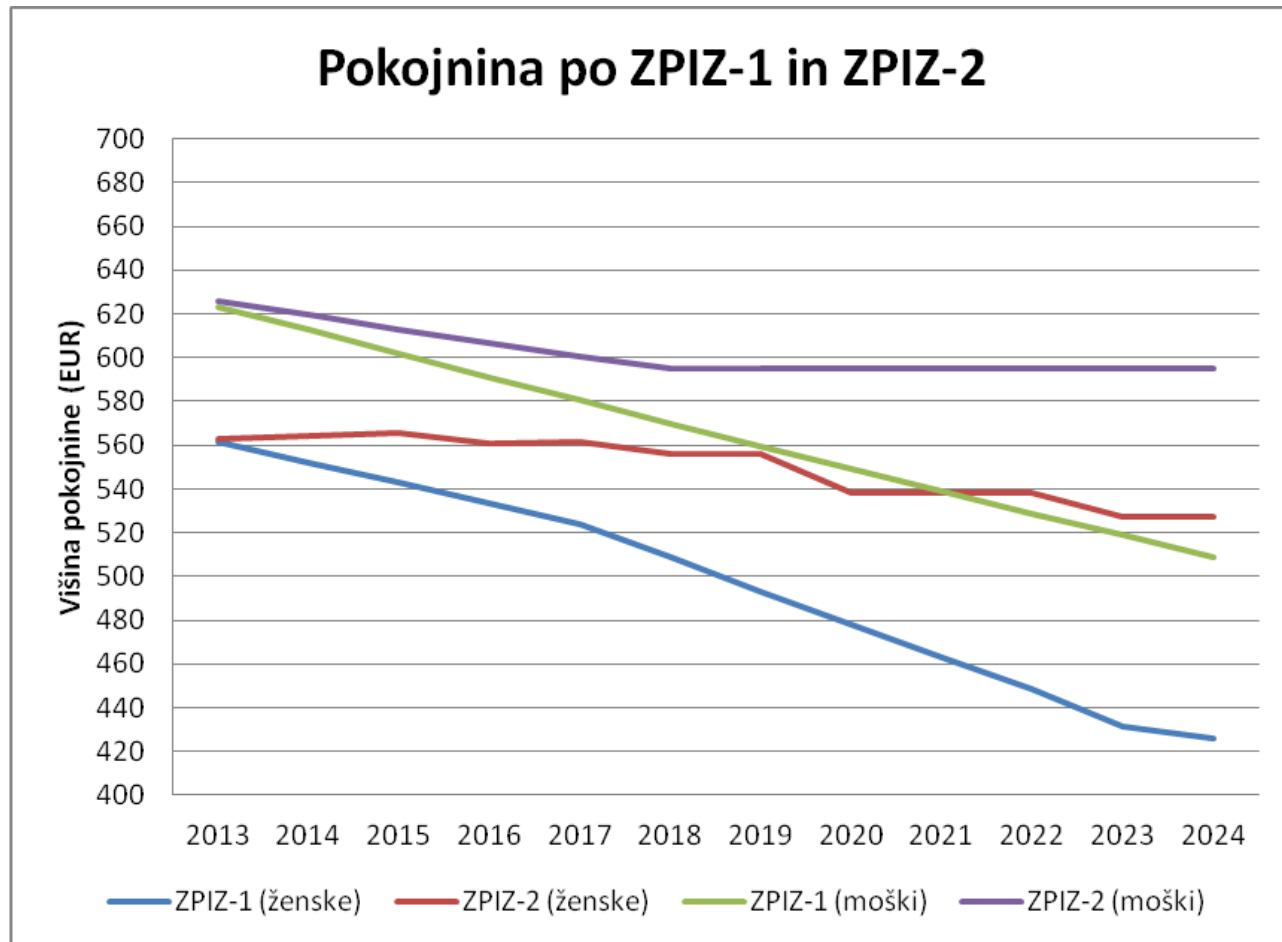
Vir: MDDSZ

RAZMERJE MED POVPREČNO PLAČO IN POVPREČNO POKOJNINO

- Pokojnine se glede na plačo relativno zmanjšujejo
- **Razmerje** med povprečno neto plačo in povprečno starostno pokojnino se je zaradi izvajanja pokojninske reforme znižalo
  - s **75,3 %** v letu 2000
  - na **63,4 %** v letu 2011.
- V enakem obdobju so se **povprečne pokojnine** zmanjšale **od 68,1 % na 61,6 %** povprečne plače.

PADANJE POKOJNIN

Vir: MDDSZ

KAJ PRINAŠA POKOJNINSKA REFORMA ZA DELODAJALCE?

- Oprostitev plačila prispevkov
- Širjenje osnov
- Ureditev poklicne pokojnine
- Zavarovanje družbenikov
- Drugačna definicija poškodbe pri delu
- Poklicne bolezni – podlaga za sprejem pravilnika
- Dodatno zavarovanje
- Osnove za prispevke s.p. in družbenikov
- Varstvo pričakovanih pravic

PODLAGE IN ZAPOSLENI – 13 in 14. člen

- Prednostne zavarovalne podlage
- Če zavarovan za manj kot polni zavarovalni ali delovni čas se mora zavarovati za razliko še na drugih podlagah
- Obvezno se zavarujejo delavci v delovnem razmerju

NAJNIŽJA OSNOVA ZA PLAČILO PRISPEVKOV

- Prehodno obdobje
  - 2013 in 2014: minimalna plača
  - 2015 – 2017: 52% povprečne plače
  - Od 2018: se zvišuje za 2% na leto dokler ne doseže 60% povprečne plače

OSNOVA ZA PLAČILO PRISPEVKOV ZA OSEBE V DR - 144. člen

- **Plača in nadomestila plač**
- **Vsi drugi prejemki iz DR**
- **Bonitete**
- **Povračila stroškov v zvezi z delom,
izplačana v denarju, bonih ali naravi**

Vse osnove od katerih so plačani prispevki za PIZ se
vštevajo v pokojninsko osnovo.

OSNOVA ZA PLAČILO PRISPEVKOV ZA OSEBE V DR - 144. člen

PLAČILO PRISPEVKOV ZA PIZ ŠELE, ČE PRESEGA ZNESEK, KI JE OBDAVČEN PO ZDoh-2

1. Od jubilejnih nagrad, odpravnin ob upokojitvi, odpravnin zaradi odpovedi pogodbe o zaposlitvi, povračil stroškov, solidarnostnih pomoči, zneska bonitet
2. Od zneska premije prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, ki jo plačuje delodajalec
3. Od regresa za letni dopust, če presega 70% povprečne plače v RS

SAMOZAPOSLENI (16. člen)

- Samozaposleni se zavarujejo za polni zavarovalni čas
- Osnova za plačilo prispevkov je zavarovalna osnova.

SAMOZAPOSLI – osnova

- Zavarovalna osnova je dobiček zmanjšan za 25% po izteku prehodnega obdobja
- PREHODNO OBDOBJE: (2014: - 30%, 2015: - 28%)

SAMOZAPOSLANI – osnova

- NAJNIŽJA OSNOVA: 60% povprečne letne plače v RS, preračunane na mesece
- NAJVIŠJA OSNOVA: 3,5 kratnik povprečne plače v RS

SAMOZAPOSLENI – osnova

- PREHODNO OBDOBJE:
  - 2013: velja sistem ZPIZ-1 glede razvrščanja zavarovancev v 8 razredov
  - 2013 in 2014: najnižja osnova – minimalna plača
  - 2014 – 2018 postopni dvig od 52% - 60%

(11) Ne glede na določbe prejšnjih odstavkov so v letih 2013 in 2014 osnove za določitev najnižje zavarovalne osnove in najnižje osnove za plačilo prispevkov določene v višini minimalne plače RS.

SAMOZAPOSLENI - IZVZEM IZ ZAVAROVANJA

Obvezno zavarovanje velja za:

- s.p., ki so na šolanju od 1.10.2013
- s.p., ki niso za polni delovni čas zavarovani na podlagi delovnega razmerja od 1.1.2013 dalje
- s.p., ki so uveljavili izvzem iz zavarovanja na podlagi triletnega nizkega dobička od 1.1.2014
- s.p. upokojenci od 1.1.2014 (uskladitev lastnosti)

ŠIRJENJE OSNOV – 18. člen

- Osebe, ki opravljajo delo v okviru kakšnega drugega pravnega razmerja in niso upokoјenci ali študentje
- Kot delo v okviru drugega pravnega razmerja se šteje delo:
  - podjemna pogodbi
  - avtorska pogodbi
  - prokurist
  - poslovodne osebe
  - imenovanje v organe kapitalske ali osebne družbe, zavoda
  - imenovanje za stečajnega upravitelja, likvidacijskega upravitelja ali upravitelja prisilne poravnave
  - vpis v register sodnih izvedencev ali sodnih cenilcev
- Določbe tega člena se začnejo uporabljati 1.1.2014.

OPRAVLJANJE DELA V OKVIRU DRUGEGA PRAVNEGA RAZMERJA

- OSEBA A:

- Je upokojenec
- Je zavarovana za polni delovni čas

- Se zavaruje za posebne primere zavarovanja (poškodbe pri delu) od zneska bruto plačila plača delodajalec 8,85% prispevek za PIZ

- OSEBA B:

- Je zavarovana za krajši delovni čas od polnega
- Ni zavarovana na nobeni drugi podlagi

- Se obvezno zavaruje iz drugega pravnega razmerja od zneska bruto plačila plača zavarovanec 15,50% in delodajalec 8,85% prispevek za PIZ
- Znesek plačila se v celoti všteva v pokojninsko osnovo

ZAVAROVANJE DRUŽBENIKOV – 16. člen

- Oseba, ki je družbenik ali delničar oziroma ustanovitelj (velja torej za osebne in kapitalske družbe ter zavode)
- Določbe tega člena se pričnejo uporabljati s 1.1.2014.
- Do 1.1.2014 morajo zavarovanci, ki izpolnjujejo pogoje uskladiti lastnost zavarovanca. Do tedaj se uporablja drugi odstavek 15. člena ZPIZ-1.
- Osebe se zavarujejo za polni zavarovalni čas.
- Če deloma že zavarovani na drugi podlagi se zavarujejo na tej podlagi za razliko do polnega zavarovalnega časa
- Primer: zaposlen s krajšim delovnim časom – in hkrati družbenik ter poslovodja podjetja – 50% - 50% zavarovalni podlagi

OSNOVA ZA PLAČILO PRISPEVKOV DRUŽBENIKOV

- Zavarovalna osnova
- Zavarovalna osnova je dobiček
- Kot dobiček se štejejo vsi prejemki, prejeti za opravljanje poslovodne funkcije in dela

OSNOVA ZA PLAČILO PRISPEVKOV ZA DRUŽBENIKE

- NAJNIŽJA OSNOVA za plačilo prispevkov za družbenike je 90% povprečne letne plače v RS, preračunane na mesec
- Najvišja je 3,5 kratnik povprečne plače v RS
- PREHODNO OBDOBJE:
  - Leto 2013 – minimalna pokojninska osnova (851,07 EUR)
  - Leto 2014 – minimalna plača
  - 2014 – 2020 – postopni dvig iz 60% v letu 2014 do 90%
    - letno za 5%

OPROSTITEV PRISPEVKOV

- Samozaposleni so oproščeni plačila prispevkov v **prvih 12 mesecih** poslovanja v višini **50% zneska** prispevka
- V **naslednjih 12 mesecih** poslovanja so oproščeni plačila prispevkov v višini **30% zneska** prispevka
- Začne se uporabljati s 1.7.2013.

OPROSTITEV PLAČILA PRISPEVKOV DELODAJALCEV

- Delodajalci za delavce, ki so dopolnili 60 let – oprostitev plačila prispevkov v višini 30%
- Delodajalci za delavce, ki izpolnjujejo starostni pogoj za pridobitev pravice do predčasne pokojnine – oprostitev plačila v višini 50%
- Prične veljati s 1.7.2013

VRAČILO PRISPEVKOV DELODAJALCEV

1. za delavce mlajše od 26. let in
2. matere z otroki do treh let starosti,

ko se prvič zaposlijo za nedoločen čas in ostanejo pri istem delodajalcu vsaj dve leti

možnost zahtevati vračilo prispevkov

- **50% za prvo leto in**
  - **30% za drugo leto**
- Prične veljati s 1.7.2013

POŠKODBA PRI DELU

66. člen (poškodba pri delu)

(1) Za poškodbo pri delu po tem zakonu šteje:

- poškodba, ki je posledica neposrednega in kratkotrajnega mehničnega, fizikalnega ali kemičnega učinka, ter poškodba, ki je posledica hitre spremembe položaja telesa, nenadne obremenitve telesa ali drugih sprememb fiziološkega stanja organizma, če je takšna poškodba v vzročni zvezi z opravljanjem dela ali dejavnosti, na podlagi katere je poškodovanec zavarovan;
  - poškodba, povzročena na način iz prejšnje alineje, ki jo utрпи zavarovanec na redni poti od stanovanja do delovnega mesta ali nazaj, če prevoz organizira delodajalec ter poškodba, povzročena na način iz prejšnje alineje, ki jo utрпи zavarovanec na službeni poti;
  - obolenje, ki je neposredna in izključna posledica nesrečnega naključja ali višje sile med opravljanjem dela oziroma dejavnosti, na podlagi katere je oboleli zavarovan.
-
- Povezava z 191. členom ZPIZ-2 – odgovornost delodajalca

POKLICNE BOLEZNI

68. člen (poklicna bolezen)

(1) Poklicne bolezni po tem zakonu so bolezni, povzročene z daljšim neposrednim vplivom delovnega procesa in delovnih pogojev na določenem delovnem mestu ali na delu, ki sodi v neposredni okvir dejavnosti, na podlagi katere je oboleli zavarovan.

(2) Poklicne bolezni in dela, na katerih se pojavljajo te bolezni, pogoje, ob katerih se štejejo za poklicne bolezni, in postopek ugotavljanja, potrjevanja in prijavljanja poklicnih bolezni določi minister, pristojen za zdravje.

DODATNO PROSTOVOLJNO ZAVAROVANJE

- Pri kolektivnem dodatnem zavarovanju možnost **delno ali v celoti** sofinancirati s strani delodajalca, ki bo deležen kot plačnik za svoj del tudi **davčne olajšave**
- Delavec ne more v enkratnem znesku dvigniti sredstev, ki mu jih vplačuje tudi delodajalec, če ta presegajo 5000 evrov in še ni uveljavil pravice iz obveznega zavarovanja
- Sredstva, ki so bila vplačana do uveljavitve tega zakona lahko delavci dvignejo pod pogoji ZPIZ-1.

Poklicne pokojnine

- Prisilna izterjava neplačanih prispevkov – DURS.
- Delodajalec lahko preneha plačevati prispevke, če izračunana višina mesečne poklicne pokojnine dosega najmanj višino starostne pokojnine.
- V 6 mesecih od uveljavitve zakona Uredba o merilih in kriterijih.
- Od uveljavitve dalje morajo vsi plačevati 10,55% prispevka v sklad.
- Informiranje delodajalca o sredstvih.

Hvala za pozornost!

pravnasluzba@gzs.si